

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio I. De Existentia, & Natura Angelorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

(•)

TRACTATUS THEOLOGICUS

In Primam Partem

D. THOMÆ AQUINATIS DE ANGELIS.

POst examinatas quæstiones de DEO, pergit Angelicus ad considerationem Angelorum, qui ex genere suo præstantissimæ sunt creaturæ. Nomen Angeli autem non tam substantiam, quam officium Spirituum illorum indiget; ut habet Divus Gregorius *homil. 34. in Evangelia*; significat enim nuncium: attamen jam vox hæc per antonomasiæ naturas illas spirituales completas, & frequentius quidem Genios Coelestes significat, aliquoties tamen etiam infernales dæmones, ut *Matth. 25. v. 41*. Qui paratus est Dabolo, & Angelis ejus. Agnoscere Angelos etiam ipsi Gentiles, & Aristoteles quidem eos Intelligentias vocat, Plato secundarios Deos, Animæque celorum; Nos de eorum Natura, & Gratiâ, item Meritis, Peccatis, ac Pœnis, sed paucis agemus. Qui plura desiderat, Suarezium aeat, qui tomum prægrandem de Angelis offeret.

DISPUTATIO I.

De Natura, ac Naturalibus Proprietatibus Angelorum.

2. EXaminabimus hac disputatione, an Angelii in hac rerum universitate existant: an sint corporei: an spiritus puri: an immortales: an specie, an numero diversi: quam habeant vim se movendi, cognoscendi, volendi, loquendi &c. qua etiæ videantur ad Philosophiam spectare, tamen longa jam confuetudine hanc materiam præscripsere Theologi, ex eo etiam titulo, quod doctrina de Angelis, ut plurimum, naturam principiis fidei, aut Theologiae, & ex sola ratione naturali exacte hauriri non possit.

QUÆSTIO I.
De Existentia, & Naturâ Angelorum.

ARTICULUS I.

An Angeli existant.

3. Per Angelum, ut dictum, intelligimus antonomastice substantiam creatam, intellectualem, spiritualem, completam, hoc est, substantiam quandam, à DEO productam, intelle-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

ctu, & consequenter etiam voluntate, præditam, omnis corporis, etiam tenuissimi, expertem, quæ non sit ordinata ad constitutendum cum corpore aliquo compositum, velut anima hominis ordinatur ad corpus, & faciendum cum isto compositum humanum: ex quo ipso capite Angelus, utpote spiritus purus, atque complectus, anima humanæ superior est, habetque naturam altiorum, & DEO similiorem: quamvis quoad gratiam aliquando ab homine, e. g. B. Virgine, excedatur.

4. Dico 1. Angeli defacto existunt; consequenter etiam possibles sunt. Conclusio est de fide contra Atheos, qui una cum DEO etiam alios spiritus negant: item contra quosdam Philosophos, relatos ab Aristotele *phys. t. 52.* & Sadducæos, ut habetur *Auctor. 23. v. 8.* Prob. *Matth. 18. v. 10.* dicitur: *Angeli eorum in celis semper vident faciem Patris.* innumeris etiam aliis Scripturæ locis fit mentio Angelorum. Concilium Lateranense quoque *C. Firmat.*, de summa Trinitate sic habet: *Sua omnipotenti virtute simul ab initio temporis utramque de nihilo condidit creaturam, spiritualem, & corporalem, Angelicam videlicet, & mundanam, ac deinde humanam, quasi communem ex spiritu, & corpore constitutam.* Accedunt Patrum testimonia infinita, in omnibus eorum libris paßim obvia.

5. Dico 2. Existentia Angelorum non potest ratione naturali demonstrari. ita Valentia *tom. 1. disp. 4. q. 1. punc. 1.* Arriaga *tract. de Angel. disp. 1. sec. 1.* cum pluribus aliis. Prob. Effectus mirabilis, superantes humanam potentiam, si sunt boni, & honesti, e. g. motus cœlorum, gubernatio entium materialium in bonum hominis, possunt adscribi DEO: si sunt mali, vel inordinati, e. g. in energumenis, possunt adscribi animabus separatis: ergo ex his effectibus non demonstrantur Angeli. Sed neque ex perfectione universi evidenter infertur existentia Angelorum; quia sine istis tamen mundus fuisset sufficiens perfectus, & juxta normam voluntatis Divinæ formaliter perfectissimus, etiæ Angelis caruisset: materialiter autem perfectissimus mundus esse non debet; cum neque nunc talis sit. Dixi: *demonstrari:* an enim non possint Angelii naturali ratione probabili adstrui, multi Autiores non examinant. vide tamen Arriagam *loc. cit.* ubi rationem alias efficaciorum putat esse desumptam ex mendacis energumenorum, & magicis effectibus: quanquam nec istam dicat convincere; cum certum non

2 *Tractatus II. Disputatio I. Questio I. Articulus I.*

sit, an non hæc omnia ab animabus separatis provenire valent.

6. Quantus jam numerus Angelorum existat, dici non potest, ut etiam fatetur D. Dionys. de cœlesti Hierarchia c. 14. ubi tamen addit, eos numero exsuperare corporea. Maximum esse, constat ex Danielis 7. v. 10. ubi dicitur: *Millia millium ministrabant ei, & decies millies centena millia affiebant ei.* Angelicus 1. p. q. 50. a. 3. in corp. ait: *Rationabile est, quod substantia immateriales excedant secundum multitudinem substantias materiales, quasi incomparabiliter.* hoc Valentia, Granadus, Molina, ita intelligent, ut excedant omnem multitudinem specierum corporalium, non verò individuorum, ut explicat etiam Cajetanus, & seipsum Angelicus q. 6. de potentia a. 6. in corp. dicens: *Substantie incorporeæ (sicut Dionysius dicit quarto capite cœlestis Hierarchie) omnem multitudinem materialium specterum transcendunt.* nam individua materialia, successivè existentia, itemque omnes arenae maris, & pulvri terrea, utique Angelorum numerum exceedunt. Quidam ex parabola boni Pastoris, relinquens nonaginta novem oves in deserto, & querentis unam perditam, inferunt, numerum Angelorum saltem nonaginta novem vicibus superare numerum hominum; cum per ovem illam natura humana intelligatur.

7. Ob. 1. contra 2. conclus. Mundus siue Angelis esset imperfectus, & consequenter dedecret DEUM creatorem: ergo evidenter debent dari Angeli. Confirm. 1. Effectus est imperfectus, nisi assimiletur suæ causæ, quantum potest: sed mundus absque Angelis non assimilaretur suæ causæ, sive DEO, quantum potest: ergo. Confirm. 2. Omne agens intendit se propagare, imprimendo effectibus similitudinem, quantum potest: ergo etiam DEUS: sed hic potest majorem similitudinem imprimere Angelis, quam aliis creaturis: ergo debet eam imprimere, & consequenter Angelos producere. Confirm. 3. S. August. de liber. arbitr. l. 3. c. 5. ait: *Quidquid enim tibi vera ratione melius occurrit, scias, fecisse DEUM.* ergo DEUS necessariò semper facit, quod est melius: sed melius est, in mundo esse Angelos: ergo.

8. Resp. disting. ant. mundus sine Angelis esset imperfectus negativè, seu materialiter minus perfectus. conc. ant. esset positivè imperfectus, neg. antec. & conf. Ratio hæc probaret, DEUM etiam debuisse producere unionem Hypostaticam. Ad 1. confir. dist. ma. effectus est imperfectus, nisi assimiletur ipsi causa, neg. ma. nisi assimiletur idea, quam causa habet de ipso. conc. ma. & om. mi. neg. conf. Scriptio, quamvis sit effectus hominis, non debet habere maximam similitudinem cum homine, sed tantum cum idea, vel conceptu scribendi. Ad 2. confir. disting. antec. omne agens necessarium, & generans in similitudinem naturæ, intendit se ita propagare. conc. antec. etiam agens liberum. neg. antec. & conf. Ad 3. confirm. S. Aug. illo cap. paulo superiori hæc præmitit: *Cujus DEI projecto largissima bonitas justissimè laudaretur, etiam si aliquo inferiore creature gradu nos condidisset.* in forma dist. 1. conf. DEUS necessariò facit, quod est melius, hoc est, ad finem, hic, & nunc ab ipso intentum, convenientius. conc. conf. melius materialiter, neg.

conf. alia DEUS nihil potuisse producere, quam quod produxit; hoc enim esset melius, & ad istud fuisse necessitatus. hac de re plura tractat de Incarnat, ubi de necessitate Incarnationis,

9. Ob. 2. DEUS in omnibus operibus intentit necessariò suam gloriam: sed hunc finem obtinere non potest sine Angelis: ergo. prob. mi. Gloria est clara cum laude notitia: sed hoc non habetur sine Angelis; cum homo non cognoscat perfectè opera DEI: ergo. Confirm. Mundus habet aptitudinem passivam, ut terminet cognitionem comprehensivam sui: ergo debet etiam dari potentia activa eliciendi eam cognitionem: atqui hæc non potest dari sine Angelis: ergo. prob. 1. conf. alia frustra daretur comprehensibilitas, sicut frustra daretur color, si non daretur oculus: mi. subsumpta non est dubia; quia humanus intellectus non est comprehensivus universi.

10. Resp. dist. ma. DEUS necessariò intentit aliquam gloriam. conc. ma. intentit omnem. neg. ma. & dist. sic min. neg. conf. Posset DEUS producere creaturas adhuc magis comprehensivas mundi, & consequenter magis DEUM glorificantes, quam Angeli, non autem propterea debet: unde sufficere DEO posset laus ab hominibus. Imò quidam admittit, mundum posuisse creari absque omni creatura rationali: quo casu DEUS tantum habuisse gloriam latius sumptam, quam dare possent creaturae irrationales. Ad confirm. neg. conf. Non omnibus potentissimis passivis, formaliter talibus, correspondere debet potentia activa, actu existens: sufficit, si sit possibilis. Certè quolibet ens habet potentiam recipiendi varias perditiones, quas nunquam recipit, & consequenter per accidens caret hoc fine, licet non careat alio. Quare, etiamsi potentia passiva mundi ad terminandam comprehensionem sui non obtineret hunc suum finem, formaliter somptum, tamen mundus, realiter sumptus, plures alios obtinet.

11. Ad prob. dist. illat. comprehensibilitas mundi daretur frustra per accidens, sicut potentia terminandi nobiliorem comprehensionem, quam habeant defacto Angeli. conc. illat. daretur frustra per se. neg. illat. mundo enim per accidens fuisse, si Angeli non fuerint creati, adeoque ipse à nulla creatura naturaliter comprehendendi posset. Quod spectat ad colorem, vel iste habet alium finem, prudenter intendibilem, distinctum à visione, vel non: si primum, poterit dari sine oculo: si secundum, hæc ipsa est disparitas; quia utique mundus habet alium finem, e. g. ut creaturae rationales serviant DEO, irrationales homini. Responderi potest 2. neg. mi. subsumptam. DEUS posset homini infundere species comprehensivas universi, quo casu comprehendenter mundum. Quod autem debeat dari creatura, cui naturaliter debeat hæc species, unde demonstrabitur?

12. Petes: Quando Angeli creati sint. Resp. in primis, non esse creatos ab æterni; nam et si omitteretur possibilis creatura ab æterni, tamen nulla defacto ita producta est, ut habet Lateranense citatum n. 4. ubi dicitur ab initia temporis utraque creatura, spiritualis, & corporaliter condita. Quo verò tempore fuerint crea-

ti, videtur Moyses tacuisse; quia ejus intentio fuit, solam describere creationem mundi corporei, nisi dicamus, ut videtur S. Augustinus velle *l. 11. de civit. DEI c. 9.* & *l. 2. super Genes. ad lit. c. 8.* relatus à S. Thoma *l. p. q. 62. a. 3. arg. 1.* Angelos in sacris Scripturis intelligi nomine cœli, aut lucis.

13. Molina, Zumel, & alii putant, esse de fide, quod non sint creati ante mundum corporeum; cum Lateranense dicat, simul creatum utramque naturam. Sed non videtur Concilium aliquid definire voluisse contra gravissimos Patres Gregor. Nazianzenum, Hieron, Damascenum, & Doctores Græcos, qui teste Angelico *l. p. q. 61. a. 3. ad 1.* concorditer oppositum docent: insuper illud *simul*, aut intelligi potest de similitate moralis, quæ non tollitur intervallo brevissimo: aut significare potest idem, ac pariter, hoc est, tam unam, quam alteram, sicut intelligitur illud *Ecclesiasticus. v. 1.* Qui vivit in eternum, creavit omnia simul. probabilius tamen Concilium intelligitur de similitate omnimoda: unde communis est opinio cum S. Thoma loc. modò cit. in corp. quod Angelii non fuerint ante mundum corporeum creati, sed simul cum isto. Quod etiam videtur insinuari *Jobi 38. v. 7.* ubi aliquo modo dici videtur, quod DEUM, ponentem fundamenta terræ, laudarent simul astra matutina, & jubilarent omnes filii DEL, sive Angelii.

ARTICULUS II.

Quales sint Angelii.

14. Dico 1. Angelii sunt puri Spiritus, ita omnes cum S. Thoma *l. p. q. 50. a. 1. in corp.* & sumuntur ex Lateranensi *cit. n. 4.* ubi dicitur creatura spiritualis, distineta à creatura mixta, seu homine, ex corpore, & anima composita, de quo capitulo meretur videlicet Suarez de Angelis *l. 1. c. 6. maxime à n. 9.* & *10.* ubi ait, saltem nostram assertionem sine temeritate negari non posse. Scriptura etiam saepe Angelos vocat simpliciter Spiritus: & D. Dionys. de Divinis nominibus *c. 4. sub initium* loquens de Angelis, ut patet ex interius dictis eodem capite, dicit: *Mente præditæ sunt essentie... vitamque habent sempiternam... ab omni interitu, morte, materia, ortuque solute, ac libere.* Similia habent alii SS. PP. passim, quos vide apud Platelium. Sed neque est ulla ratio affingendi Angelis corpora, etiam tantum subtillissima, præsertim cum integra legio dæmonum in uno homine compenetrata fuisse legatur in Evangelio.

15. Dico 2. Angelii sunt penitus simplifices, nullaque ratione compositi ex materia, ac forma, ita S. Thomas *l. p. q. 50. a. 2. in corp.* & alii omnes. Prob. Nulla est necessitas adstruendi in ipsis ullam talēm compositionem; neque etiam Angelus est substantia incompleta, ut anima rationalis, quæ tanquam forma exigat subjectum: sed est completa substantia, nullo modo ordinata ad corpus. Nota tamen, nos ab Angelis tantum excludere compositionem substantialiem materiæ & formæ: non vero naturæ, & personæ, si personalitas sit aliquid positivum, minus excludimus compositionem accidentalem; quia Angelis, tanquam subjectis, uniuntur

cognitiones, & voluntates: minime autem excludimus compositionem tantum metaphysicam ex genere, & differentia.

16. Dico 3. Angelii sunt immortales, & incorruptibles. ita iterum S. Thomas *l. p. q. 50. a. 5.* & omnes alii. Prob. ex D. Dionylio *cit. n. 14.* Dein Angelii non possunt destrui manente subjecto; quia non habent subjectum: ergo sunt incorruptibles. Quod autem sint immortales, habetur, tum ex eodem D. Dionylio supra citato, tum ex Concilio Lateranensi sub Leone X. sess' 8. ubi definitur, animam humanam immortalē esse: consequenter magis erunt immortales Angelii: imo pro his militant, & efficacius, eadem rationes, que pro anima hominis; neque enim dependent à materia, neque habent ullum contrarium, exigens eorum destructionem, nec etiam pro bono universi: ergo exigunt semper conservari. Eadem immortalitas Angelorum adstruitur in *Synodo VI. actione 11. in Epistola Sophronii circa medium*, ubi dicitur: *Sic hominum anime permanent incorrupte, sic Angelii immortales perseverant.*

17. Dico 4. Probabiliter aliqui saltem Angelii inter se specie differunt. ita S. Thomas *l. p. q. 50. a. 4. in corp.* & defacto communis. Prob. Angelii habent valde diversam dignitatem, & diversæ officia: ergo eam habent, vel ratione diversæ naturæ, adeoque hæc differt species: vel habent ratione gratiæ, & tunc iterum differunt species; nam, ut S. Thomas *l. p. q. 62. a. 6. in corp.* & Magister sententiarum *l. 2. distinct. 3. § 2.* ex Patribus infert, gratia Angelis data sunt juxta proportionem naturalium, adeoque si diversa sicut in illis gratia, etiam natura in ipsis diversa sunt. Rursus SS. Patres Luciferum vocant cæteris perfectiorem, & videntur intelligere perfectiorem etiam quoad naturam. Sic S. Gregorius *l. 32. moral. c. 18.* ait, quod alios Angelos quasi vestem ad ornamentum suum habuerit; quod eorum claritatem transcendenterit, imo comparatione claritatis suæ obumbraverit, & obumbrando operuerit; quod cunctos scientiam supererit &c. vide Suarez *l. 1. de Angelis c. 12.* Accedit ratio Magistri sententiarum loc. cit. sicut in corporibus datur multiplex differentia specifica, ita probabiliter etiam datur in spiritibus; neque enim ista minus, quam illa, servit ad pulchritudinem universi. Si autem aliqui Angelii specie differunt, saltem tres Hierarchiae ita inter se differunt; quia ista inter se officiis maximè diversa sunt.

18. Numerantur autem Angelorum Chorii, seu Ordines novem, sc. Angelii, Archangeli, Principatus, Potestates, Dominationes, Virtutes, Throni, Cherubim, Seraphim: qui nominantur in Scripturis, ut ostendit S. Gregorius *homil. 34. in Evangelia.* Hi autem chorii rediguntur in tres Hierarchias, quarum quilibet tres ordines complectitur, & suprema quidem Seraphim, Cherubim, Thronos: media Virtutes, Dominationes, & Potestates: infima Principatus, Archangeli, & Angelos. vide Suarez *l. 1. c. 13.* Licet autem inter hos ordines sit diversitas, non tantum nominis, sed etiam aliqua officii, & dignitatis, tamen quandoque alicui Angelo tribuitur in latiori significatione nomen ordinis, in quo non est: hoc tamen nil probat contra nos; nam sicut nomen Angeli tribuitur omnibus, licet an-

4 *Tractatus II. Disputatio I. Questio I. Articulus II.*

tonomasticè sit proprium infimo ordini, ita potest etiam e.g. nomen Virtutis tribui alicui ex inferiore, vel etiam superiore ordine: Sic SS. Michaël, Gabriel, & Raphaël vocantur Archangeli, & tamen videntur esse ex altiore, non tantum Choro, sed etiam Hierarchia. vide Suarez loc. cit.

19. Dico 5. Non tamen omnes Angeli differunt specie, ita contra Thomistas communius Scholastici, S. Bonavent. Albertus, Scotus, & alii apud Valentia tom. 1. disp. 4. q. 1. punt. 3. Prob. Non repugnat Angeli, solo numero diversi, ut patebit ex objectionum solutione: ergo non debet dici sine ratione, quod omnes producuntur sint specie diversi; cum in pluribus non eluceat ullum praedictum specie diversum, saltem nullum nobis sit cognitum: ergo sicut de corporeis dicimus, quod plura sint ejusdem speciei; quia non appetat praedictum specie diversum, ita quoque dicendum de spiritualibus. Dein supposita jam multiplicatione specierum, ordo individuorum similium servit ad pulchritudinem universi, itemque ad societatem, & amicitiam naturalem. Rursus non videntur DEUS voluisse innumeratas Angelorum species totaliter a se abdicere, & damnare: ergo ex eadem specie quidam Angeli sunt damnati, alii vero ejusdem speciei sunt servi. Uterius plures Angeli convenienter in officio, ordine &c. ergo probabiliter etiam in specie. Plures congruentias vide apud Suarez l. 1. c. 15. neque tamen certi quidquam in hac materia expectes.

ARTICULUS III.

Solvuntur Objectiones.

20. **O**b. 1. contra primam conclusionem. Patres plures attribuunt

Angelis corpora: ergo etiam nos debemus ipsis corpora tribuere. Confir. in Synodo Generali VII. actione quinta approbatum scriptum Joannis Episcopi Thessalonicensis, qui docuit, Angelos posse pingi: quia non essent incorpores omnino, & invisibles, sed subtile corpora, aërei, atque ignei: ergo. Resp. Etsi aliqui Patres olim, rebus adhuc obscuris, ita sensissent, modo non amplius ita sentirent. Sed & plerique pati possunt mitiore expositionem.

21. S. Gregorius homil. 10. in Evangelia Angelum quidem vocat animal rationale: sed per animal tantum videntur intelligere vivens; nam l. 4. Dialogorum c. 29. dæmones vocat incorporeos. S. August. l. 21. de civit. c. 10. Et epist. 250. sub finem nihil absoluere afferit. A S. Basilio l. de Spiritu S. ad Amphibolum c. 16. Angeli quidem vocantur ignis: sed addita limitatione immaterialis, hoc est, metaphoricus, propter subtilitatem nempe, & celeritatem.

22. Ad confir. nego conseq. nam hæc Synodus non approbavit rationem Joannis illius, sed tantum conclusionem, scilicet Angelos posse pingi. Neque rationes, à privato præsertim auctore, allatae in Concilio, sunt hujus definitiones, ut patet ex hoc ipso Concilio, & in hac questione; nam, cum liber hujus ipsius Joannis, dixit Thrasius, Præful Constantinopolitanus: Ostendit autem Pater, quod & Angelos pingere oporteat, quando circumscribi possunt, & ut homines apparuerunt. Sacra Synodus dixit. Etiam Domi-

ne. Ennulla approbatio rationis superioris. Il- lud autem: circumscribi possunt: non significat, eos habere quantitatem corporalem, sed limitationem quoad locum: quod etiam spiritibus convenit.

23. Ob. 2. Gen. 6. v. 4. dicitur, quod Filii DEI, seu Angeli, commixti sint filiabus hominum, & genuerint gigantes: ergo fuere corporati. Resp. per Filios DEI ibi non intelligi Angelos, sed Filios Seth, & Enos, qui dicti sunt Filii DEI, eo quod vigeret apud ipsum cultus veri DEI, cum Filii Cain mali genitoris dicerentur Filii hominum. Neque refert, Septuaginta interpres loco Filii DEI legere *Angeli*; nam & homines in Scripturis vocantur Angeli, & ultro etiam modo loquendi parvuli innocentes: immo vox hæc, ut dictum n. 1. significat nuncium. Certè boni Angeli non potuerunt ita peccare: mali non sunt Filii DEI: ergo non intelliguntur ibi veri Angeli. Quodsi aliquando opera demonis incubi natus esset homo, vel aliud animal, id contigisset medio femme, aliunde translato, de quo Delius in disquis. mag. tom. 1. l. 2. q. 4. operâ autem dæmonis succubi non potest nati animal, ut rectè Platelius p. 1. c. 6. n. 325.

24. Ob. 3. Dæmones ligantur, ut à Raphaële Tob. 8. v. 3. Angeli boni edunt, ut Tob. 12. v. 19. gaudent locis palustribus Job. 40. v. 16. fugantur Iono cytharæ, ut à Davide 1. Reg. 16. v. 23. item odore, ut incenso jecore pīcas Tob. 6. v. 19. cruciantur igne Matth. 25. v. 4. gestantur in annulis; timent gladios, virgas, gallos gallinaceos; gaudent nidoribus sacrificiorum gentilium &c. ergo debent habere corpora. Resp. dæmones non ligari vinculis corporeis, sed moralibus, scilicet imperio DEI, & Angelorum Sanctorum. Cometio Angelorum non est vera, & physica, sed mystica, & sic Raphaël ait ad Tobiam c. 12. v. 19. Videbar quidem vobisum manducare, & bibere, sed ego cibo invisiibili, & potu, qui ab hominibus videri non potest, utor. Per loca palustria intelliguntur mysticè animæ molles.

25. Sonus cytharæ, non physicè, sed aliquo modo moraliter, potest pellere, seu impeditre dæmonem; nempe dissipando melancholiæ, quæ est dispositio ad recipiendas, præterim desperabundas, dæmonis tentationes. Iecur incensum, non naturaliter, sed miraculosè, fugavit dæmonem. Poena ignis infernalis est miraculosa. Quod adsit in annulis diabolus, fit ex pacto superstitioso: & qui probabitur, adeste semper, pro omni instanti physico, quasi in carcere? Timorem quandoque fingit dæmon ad demetandos magos, ne isti sibi timeant à diabolo.

26. Dices. Quomodo igitur sæpiissime visibiliter apparent Angeli? Resp. eos assumere corpora, & sic verè apparere, non tantum imaginari, seu tantum movendo species phantasticæ, & phantasiam immutando: quanquam etiam sic apparere possint, præsentim, si uni tantum videantur, non aliis. Sic vera fuit apparitio S. Raphaëlis; quia fuit constans, & ab omnibus presentibus eodem modo percepta; neque enim credibile est, S. Angelum omnium obviorum phantasiam immutasse. item verò apparuit dæmon Christo; quia non habuit potestatem in ejus phantasiam. Corpora autem ordinariæ non sunt carnea, sed ex aere, aliisque corporiculis, efformata, ut figuræ externæ referrent corpora humana solidâ, & palpabiliæ.

27. Hac tamen corpora Angeli non assument, ut forma informans; hinc nequeunt vitaliter in illis operari: consequenter nec possunt validè baptizare. Sed neque ea assumunt præcisè ut motor qualiscunque, sed ut motor repræsentatus per corpus assumptum: ad quod tria requiruntur: 1. ut Angelus sit corpori intimè præfens. 2. ut speciali influxu dirigat, moveat, & contineat corpus, ne dissolvatur. 3. ut in eo aliquid operetur, eoque utatur tanquam suo, sive ad personam suam specialiter repræsentandam. Quare, licet Angelus possit assumere etiam corpus vivum, exercendo in eo operationes, que non possunt attribui illi corpori, seu animali, ut dæmon assumpsit corpus veri, & vivi serpentis, non tamen dicitur dæmon assumere corpus energumeni; quia non uititur eo corpore, tanquam proprio, ad specialem sui repræsentationem, & dæmon de energumeno loquitur, tanquam de persona à se distincta: imò etiam energumenus sapissimè loquitur in persona propria.

28. Ob. 4. contra 3. conclus. In Synodo VI. actione 11. ante verba à nobis citata n. 16. dicitur, Angelos esse immortales, non naturā, sed gratiā: ergo. Confir. 1. Angelus nondum existens non habet jus ad creationem: ergo etiam existens non habet jus ad conservationem. prob. conseq. Nihil gratuitum gravat donantem: ergo prima productio gratuita non obligat DEUM ad conservationem. Confirm. 2. Quod naturaliter alicui debetur, debet procedere ab intrinseca ejus virtute: atqui conservatio æterna non procedit ab intrinseca virtute Angelii: ergo. Resp. disting. antec. dicitur, Angelos esse immortales, non naturā, hoc est, non essentialiter, ita, ut nec de absoluta potentia possint destruiti sed gratiā, hoc est, beneficio creationis gratuito. conc. antec. gratiā tantum supernaturali. neg. antec. & conf. Concilium tantum vult, Angelos non esse immortales essentialiter, ut DEUS, de quo 1. ad Tim. 6. v. 16. dicitur: *Solus habet immortalitatem.*

29. Ad 1. confirm. neg. conseq. ad prob. neg. antec. quia gratuita promissio gravat promittentem: & sic Angelus, gratuito accipiens creationem, accepit etiam gratuito jus ad conservationem: sicut gratuito accipiendo gratiam supernaturalem, accipimus jus ad beatitudinem. Ad 2. confirm. neg. ma. Materia exigit naturaliter formam, quæ non potest produci à materia intrinseca virtute: quare tantum naturalis est potentia passiva, exigens potentiam activam, quæ possit satisfacere exigentia. Alias objectiones, quæ àquè pugnant contra immortalitatem animæ rationalis, suppono solutas in Philosophia: cùmque potissimum eo tendant, quid immortalitas animæ non sit demonstrata, nos autem hic præscindamus, an immortalitas Angelorum demonstretur, an non, nobis objici nequeant.

30. Ob. 5. contra 4. conclus. S. Athanasius, q. 8. ad Antiochum ait: *Una est, & eadem essentia Angelorum, sicut etiam una tantum est essentia hominum.* Similia habent alii Patres apud Suarez de Ang. l. i. c. 12, ergo. Resp. 1. eum librum verosimiliter non esse S. Athanasii, sed alterius longè recentioris, ut ostendit Bellarminus de Script. Eccl. obser. in tom. 4. S. Athanasii. Resp. 2.

cum Eximio, eandem esse naturam Angelorum non in specie infima, sed subalterna. Ex eo autem, quid homines in infima specie convenient, non debet etiam dici, Angelos ita convenire; quia instituitur quidem in citato textu paritas, aut comparatio cum natura humana, at tamen propterea non debet esse similitudo omnimoda. Sic etiam in Symbolo dicit idem S. Athanasius: *Sicut anima rationalis, & caro unus est homo, ita DEUS, & homo unus est Christus.* Et tamen non est similitudo omnimoda; non enim, ut anima, & caro, ita etiam DEUS, & homo, convenient in unam naturam completam, sed tantum in unam Personam. Loquuntur scilicet PP. de Angelis, tanquam ejusdem naturæ spiritibus; quia convenient in prima, & nobis præcipue cognita, perfectione naturæ, scilicet in prædicto intellectivi spiritualis.

31. Ob. 6. contra 5. conclus. Juxta Aristotelem, & D. Thomam differunt individualiter illa, que differunt materialiter, seu per ordinem ad materiam, præsertim signatam certis accidentibus, & alia differunt specie: sed Angelii, utpote spiritus completi, non differunt per ordinem ad materiam: ergo. Confirm. 1. Quæ non differunt per materiam, differunt per formam: atqui diversitas forme est diversitas specifica: ergo. Confirm. 2. Juxta nos non possent Angelii ab invicem discerni, & consequenter tolleretur omnis ordo, & communicatio inter Angelos: hoc admitti non potest: ergo. Confirm. 3. Ordo per se, seu specificus, melior est, quam ordo per accidentem, seu tantum individualis: ergo ille datur inter entia valde perfecta, ut sunt Angelii.

32. Resp. Differre materialiter est differre in prædicto non considerabili à scientiis: sic respectu Matheos circulus aureus, ac ferreus differunt materialiter: & sic etiam Angelii differunt materialiter ratione prædicati individualis. Eodem modo exponi possunt S. Thomas, & Aristoteles. Certè Angelicus etiam in Angelis admittit materialitatem; unde per hanc non intelligit materiam physicam. Et quomodo individualiter inter se different cognitiones Angelicæ de eodem objecto? Si dicas, substantiam Angelii respectu cognitionum esse subiectum, & aliquo modo materiam, jam fateris, quid non exigatur materia physica. Ulterius si ipse particula materia, quia sunt subiectum, possunt individualiter inter se differre, cur non substantia spirituale? In forma neg. ma. vel ejus suppositum.

33. Ad 1. confirm. dist. ma. Quæ non differunt per materiam, differunt per formam, hoc est, per formalitatem hæcceitatis, conc. ma. per formam, vel prædicatum pluribus communione, aut specificum. neg. ma. & dist. sic min. neg. conseq. Ad 2. confirm. neg. ma. In primis DEUS, comprehensens ipsam individuationem, non indiget alio discerniculo. Si hanc Angelii non discernunt, possunt discerni ex accidentibus spiritualibus diversis, quæ àquè possunt dari, ac materialia, & similia esse aliquo modo characteri baptismali &c. Ad 3. confirm. Cur non etiam datur hic ordo inter homines? Sufficit itaque dari ordinem per se inter species: quanquam &

hunc multi negent; cùm plures species possint esse æquè perfectæ. In forma vel neg. antec. quia melior est ordo mixtus ex specifico, & individuali: vel disting. ant. ordo per se est materialiter melior. om. ant. est formaliter melior. neg. ant. & conseq. Non debet autem DEUS semper intendere, aut facere, quod materialiter melius est.

QUÆSTIO II.

De Potentia locomotiva
Angelorum.

ARTICULUS I.

Per quid, & quomodo Angelus sit in loco.

34. Consentientiū omnes, Angelum non esse in loco circumscriptivè, hoc est, vel ita, ut pars quæque Angeli corresponeat cuique parti spatiū divisibilis, vel ita, ut superficies locati contingatur à superficie loci ambientis; nam utrumque, ut patet, non convenit Angelo indivisibili, & spirituali. At verò Angelus est in loco definitivè, hoc est, indivisibiliter in loco divisibili, & totus in toto, atque etiam totus in qualibet parte spatiū, sicut scilicet anima humana est in corpore. Certè Angelus non est nullibi; nam, ut ait S. Augustinus de immortalitate animæ c. 1. Quidquid est, nusquam esse non potest. Rursus Angeli dicuntur esse in cœlo Marci 13. v. 32. vel in sepulchro Christi Matth. 28. v. 2. Accedit, quid entis creati limitatio non patiatur, rem esse sine ubicatione, sicut nec sine duratione.

35. Dico. Angeli sunt in loco formaliter per entitatem modalem superadditam. ita Suarez l. 4. de Angelis c. 2. n. 4. Plateli, & alii, præsertim nostri, communius. Probatur eo modo, quo Philosophi probant, ubicationem corporum esse distinctam à corporibus; quia scilicet substantia Angeli est indifferens, ut hic, vel ibi sit. Neque afferri potest, tanquam determinativum, negatio distantia; cùm explicari non possit, quid tandem negetur, nisi ubicatio modalis, certa puncta imaginaria fixa, hac vel illa ratione, respiciens. Quodsi afferas decretum DEI, afferes quidem causam locationis, aut loci, non verò formam actu denominantem locatum. Si pertinaciter contendere velis, per decretum DEI Angelum esse formaliter locatum, dic, cur non pariter murus per idem decretum sit formaliter albus sine albedine &c? Certè aliud reponere non poteris, quām quidem quidem denominations aliquæ morales possint explicari per decretum DEI, ejusque certum modum tendendi, sed non denominations physicae, & intrinsecæ: at talis denominatio physica etiam est esse hic, & non alibi.

36. Quidam dicunt, Angelum esse in loco per suam operationem: at hi non adstruant formalē præsentiam, sed potius signum præsentia; ubi enim Angelus operatur, est præsens, saltem nisi operetur miraculose. At verò Angelus etiam præsens esse potest, ubi non operatur; nec enim

operatur aliquid in cœlum empyreum; gravis enim fingit Cajetanus operationem, nobis incognitam: quin etiam potest Angelus supernaturaliter operari, ubi non est: item potest naturaliter manens in eodem loco mutare operationem, e. g. si intra locum suum adæquatum moveat corpus sursum, atque deorsum. Infupere potest mutare locum non mutata operatione, e. g. si cum homine moveatur, & semper conservet in ipso eandem piam inspirationem &c. Tandem, ut obseruat Vásquez, Angelus, movens cœlum, operatur motum in toto cœlo: non tamen ideo existit in toto cœlo; ergo.

37. Esparza l. 2. de Angelis q. 9. a. 4. vult, Angelum posse dici, physicè præsentem in loco per operationem; cùm enim Angelus non possit approximari quantitatè, seu per contactum quantitatis, potest approximari loco, vel corpori per contactum virtutis, seu per applicationem potentia activa, quatenus in loco corporeo extrinseco aliquid operatur, & ratione hujus operationis habet specialem habitudinem ad locum, quæ dici potest locatio physica. Idem, saltem quoad substantiam, docet Plateli p. 1. c. 6. n. 338. & sic intelligi potest S. Damascenus, qui l. 1. de fide c. 17. ait, Angelum esse in loco: Propterea, quid adest intelligibiliter, & operatur secundum suam naturam. ubi vox adest significat præsentiam formalem (quam Esparza loc. cit. vocat metaphysicam) vox operatur, alteram physicam. Quidam dicunt, Angelum esse corpori præsentem per unionem physicam: sed gratias hoc dicitur: præterquam quid nec continuativa, nec informativa unio esse posset; cùm spiritus nequeat corpori continuari, nec substantia completa aliam informare.

38. Quæritur ulterius 1. An ubicatio Angeli sit spiritualis? Respondetur affirmativè; quod enim recipitur in puro spiritu, nec habet connexionem cum materia, aut quantitate, sit juxta Philosophos spirituale. Ubi nota, ubicacionem Angeli hunc non affigere loco extrinseco; alias enim etiam ubicatio turris Academicæ earn affigeret aëri: consequenter hoc mutata, mutaret turris singulis instantibus locum extrinsecum, & intrinsecum, quod non est verisimile.

39. Potest tamen ubicatio Angeli esse divisibilis, ut docet Suarez de Angelis l. 4. c. 17. & Plateli p. 1. c. 6. n. 340. nam divisibile recipi potest in indivisibili; sic enim in anima rationali recipitur unio cum corpore, quæ est divisibilis; alias enim quovis instanti, quo homo nutritur, deberet produci unio animæ cum corpore, totaliter nova. Nec etiam repugnat divisibilitas enti spirituali; quia non probatur repugnantia: & ij, qui admittunt habitus intellectuales, distinctos à speciebus, admittunt, eos augeri per additionem gradus ad gradum. Neque hinc sequitur, Angelum non esse totum in qualibet parte spatiū; si enim anima, quāvis unione divisibili unita, potest esse tota in qualibet parte corporis, poterit etiam Angelus ita esse in spacio. Nota tamen, sermonem hic esse de ubicacione in spacio divisibili; si enim hoc esset punctum indivisibile, non esset ratio, cur ubicatio divisibilijs esset.

40. Quæritur 2. An Angelus possit esse in plu-